

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 27 юни 2022 г.
(OR. en)

10729/22

POLMAR 43
POLGEN 102
COMAR 42
ENV 676
ENER 340
MAR 137
MARE 54
PECHE 235
RELEX 897
SUSTDEV 118
TRANS 451

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
До:	Генералния секретариат на Съвета
№ док. Ком.:	JOIN(2022) 28 final
Относно:	СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Курс към устойчива синя планета — съвместно съобщение относно програмата на ЕС за международно управление на океаните

Приложено се изпраща на делегациите документ JOIN(2022) 28 final.

Приложение: JOIN(2022) 28 final

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 24.6.2022 г.
JOIN(2022) 28 final

**СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Курс към устойчива синя планета — съвместно съобщение относно програмата на
ЕС за международно управление на океаните**

{SWD(2022) 174 final}

ВЪВЕДЕНИЕ

Океанът е от жизненоважно значение за живота на Земята, като е източник на безценни ползи и услуги за хората и за цялата планета. Той има решаваща роля за регулирането на климата, осигурява повече кислород от всички гори взети заедно и е от съществено значение за справянето с неотложни глобални предизвикателства като продоволствената сигурност, енергията и екологичния преход. Той е част от социалното и културното наследство на крайбрежните общности и е от ключово значение за международната търговия, тъй като над 80 % от световната търговия се осъществява по море, а около две трети от световните доставки на нефт и газ се добиват в морето или се превозват по море. Въпреки това океанът все още често е пренебрегван. Той се използва за незаконни цели, като пиратство, тероризъм или въоръжени грабежи по море, трафик на хора и контрабанда на незаконни вещества и оръжие.

Целта на **международното управление на океаните** е да се преодолеят многобройните предизвикателства, произтичащи от многоизмерната и взаимосвързана роля на океана. През 2016 г. **Европейският съюз** стана **първата водеща икономика**, която постави началото на Програма за международно управление на океаните¹ и се ангажира с това океаните да бъдат безопасни, сигурни, чисти, здрави и устойчиво управлявани. Въпреки че ЕС продължава да се придържа към ангажиментите си, няколко промени оттогава насам оправдават актуализирането на програмата.

Първо, борбата с изменението на климата и с деградацията на околната среда са сред основните **политически приоритети на ЕС**. Океанът е залегнал в **Европейския зелен пакт** и във визията за **по-силна Европа на световната сцена** и е глобален проблем, който изисква многостранен отговор.²

Второ, западането на здравето на океана се ускорява, тъй като неустойчивите човешки дейности и тяхното вредно въздействие продължават да влошават неговото състояние, което води до дълбоки промени с риск от достигане на **повратни точки**. „Извънредното положение“ на океана отразява **ограниченото изпълнение на съответните глобални ангажименти**, по-специално целите от Айчи в рамките на Конвенцията за биологичното разнообразие (КБР), Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие и определената в нея цел 14 за устойчиво развитие (ЦУР 14 — Живот под водата).

Трето, океанът е една от най-значимите геополитически арени в света, както се вижда от неотдавнашното нарастване на напрежението в Източното Средиземноморие и Южнокитайско море, като държавите членки призовават за зачитане на териториалната цялост и правата за корабоплаване, както и за мирно уреждане на споровете. Военната агресия на Русия срещу Украйна се отразява на глобалната стабилност и сигурността на Черноморския регион и поражда опасения относно нейните последици за морската област.

Четвърто, темата за океана придоби политическа сила на световно равнище, като **2022 г. е решаваща в това отношение** с провеждането на няколко ключови

¹ JOIN(2016) 49 final.

² COM(2019) 640 final, JOIN(2021) 3 final.

преговори³ и конференции, посветени на океана⁴. Океанът заема все по-значимо място в международните дебати за климата и биоразнообразието. Кризата с моряците, изострена от пандемията от COVID-19, подчерта значението на социалното измерение, т.е. на достойните условия на труд и живот за моряците.⁵ Проблемът с неспазването на международно договорените правила и стандарти от страна на някои държави, което води до нелоялна конкуренция и нарушава еднаквите условия на конкуренция в ущърб на заинтересованите страни в ЕС, също привлече вниманието на международната общност. Отворените регистри са пример за това.

С най-голямата обща изключителна икономическа зона в света и предвид гореспоменатите промени, от **съществено значение е ЕС и неговите държави членки да потвърдят и актуализират своя ангажимент за по-добро управление на океаните.**

Заплахи за океана⁶

- *Поради затоплянето морските видове изчезват два пъти по-бързо от тези на сушата.*
- *34,2 % от морските рибни запаси в света са обект на прекомерен улов.*
- *През последните четиридесет години в Арктика е изчезнала ледена площ, около шест пъти по-голяма от Германия.*
- *Затопляне с 2 °C ще доведе до загубата на повече от 99 % от кораловите рифове.*
- *Всяка година се генерират 300 млн. тона пластмасови отпадъци. Рециклират се обаче едва 9 %.*
- *Средното морско равнище ще продължи да се покачва до около 0,3 метра до 2050 г. и до 2 метра до 2100 г. при сценария с много големи емисии на парникови газове, което крие риск от принудително разселване на хора — до 340 милиона души до 2050 г. и 630 милиона до 2100 г.*

Цели

Въз основа на Програмата за международно управление на океаните от 2016 г. и консултациите със заинтересованите страни в областта на океаните,⁷ ЕС ще поеме още

³ Преговори за договор относно откритото море (БРИНЮ), глобална рамка за биологичното разнообразие след 2020 г. и забрана на вредните субсидии в рибарството в рамките на СТО, сключено на 16 юни 2022 г.

⁴ Среща на върха „Един океан“ (9—11 февруари 2022 г., Брест), Седма конференция „Нашият океан“ (13—14 април 2022 г., Палау), Втора конференция на ООН за океаните (27 юни—1 юли 2022 г., Лисабон).

⁵ [wcms_760649.pdf \(ilo.org\)](#)

⁶ Pinsky, M.L., Eikeset, A.M., McCauley, D.J. *et al.* Greater vulnerability to warming of marine versus terrestrial ectotherms (По-голяма уязвимост към затопляне при морските спрямо суходемните ектотерми). *Nature* 569, 108–111 (2019 г.). ФАО, 2020 г., *The State of World Fisheries and Aquaculture 2020 (Състояние на световното рибарство и аквакултури през 2020 г.). Sustainability in action (Устойчивост в действие)*. Рим, МКИК, Шести доклад за оценка, РГ1, [New elevation data triple estimates of global vulnerability to sea-level rise and coastal flooding \(Нови данни за повишаването надвишават три пъти оценките на глобалната уязвимост към повишаването на морското равнище и наводняването на крайбрежните райони\)](#) | [Nature Communications](#).

⁷ Чрез [целева онлайн консултация](#); [покана за представяне на мнения](#) — вж. „Резюме на дейностите по консултациите за актуализиране на Програмата за международно управление на океаните“, форума на ЕС за международно управление на океаните.

по-активна роля в международното управление на океаните и в изпълнението на Програмата на ООН до 2030 г. и определената в нея ЦУР 14 чрез:

- укрепване на рамката за международно управление на океаните на **глобално, регионално и двустранно** равнище;
- превръщане на **устойчивостта на** океаните в реалност до 2030 г. чрез съгласуван и допълващ подход към общите предизвикателства и кумулативното въздействие;
- превръщане на океана в **безопасно и сигурно** пространство предвид нарастващата конкуренция в международните води и все по-големите предизвикателства пред основания на правила многостранен ред;
- създаване на международен масив от **знания** за океаните, за да можеоснованото на факти вземане на решения да доведе до действия за опазване и устойчиво управление на океаните.

ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ НА ЕС В ОБЛАСТТА НА МЕЖДУНАРОДНОТО УПРАВЛЕНИЕ НА ОКЕАНИТЕ⁸

Спиране на загубата на морско биоразнообразие и обръщане на тенденцията:

- *сключване на амбициозен договор на ООН относно откритото море (биологично разнообразие в зоните, разположени извън националните юрисдикции) във възможно най-кратък срок*
- *осъществяване на амбициозна глобална рамка за биологичното разнообразие за периода след 2020 г., като делът на морските защитени зони (МЗЗ) достигне 30 % до 2030 г.*
- *определяне на нови обширни МЗЗ в Южния океан*

Опазване на морското дъно:

- *забрана на дълбоководния добив, докато белите петна в научните знания не бъдат надлежно запълнени и докато се гарантира, че добивът не води до вредни последици и морската среда е ефективно защитена*
- *регламентиране, когато е необходимо, на използването на риболовни уреди, които са най-вредни за биологичното разнообразие*

Гарантиране на устойчиво рибарство и устойчива аквакултура

- *прилагане на подход на нулева толерантност към незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов*
- *опиране на глобалното споразумение на СТО за вредните субсидии в рибарството, сключено през юни 2022 г., и настояване в него да се включат елементите, които все още се договарят.*
- *преразглеждане на пазарните стандарти на ЕС за продуктите от риболов и аквакултура*

Гарантиране на спазването на международните правила и стандарти:

- *насърчаване на изпълнението на задълженията на държавите на знамето от страна на тези, които действат като отворени регистри*

Борба с изменението на климата за постигане на добро състояние на океаните:

⁸ Повече мерки се съдържат в приложението към настоящото съвместно съобщение.

- постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., включително декарбонизиране на риболова и други морски дейности
- запазване на функцията на океана като синя въглеродна екосистема
- преди да се разработват нови геоинженерни приложения за поглъщане на въглерод, да се осигури адекватна научна основа за обосноваване на тези дейности и да се вземат предвид по подходящ начин свързаните с тях рискове и въздействия

Борба със замърсяването на морската среда:

- сключване на амбициозно правно обвързващо глобално споразумение за пластмасите до 2024 г.

Увеличаване на знанията за океана:

- насърчаване на създаването на междуправителствен интерфейс между наука и политика в областта на устойчивите океани с цел да се създаде междуправителствен комитет по устойчивост на океаните (IPOS)

Инвестиране в океана:

- инвестиции в размер до 1 млрд. евро за океанското и крайбрежното биологично разнообразие и климат, включително за откритото море (2021—2027 г.)
- предоставяне на 350 млн. евро годишно за научни изследвания на океаните (програма „Хоризонт Европа“ 2021—2027 г.).

Инструменти на ЕС за международно управление на океаните

На глобалната сцена ЕС е признат като застъпник за **координирани многостранни отговори на глобалните проблеми** и защитник на **основания на правила международен ред**. Опазването на океаните изисква колективен подход, основан на разпоредбите на международното право, сред които Конвенцията на ООН по морско право заема централно място.⁹ Чрез своето политическо и дипломатическо влияние, което се корени в отстояването на основните права и ценности, както и в насърчаването на устойчивото развитие в съответствие с Програмата до 2030 г. и определените в нея цели за устойчиво развитие (ЦУР), ЕС действа като честен посредник, строител на мостове и **движеща сила** в международните **преговори, форуми и процеси**, като по този начин подкрепя решения и действия, които са от съществено значение за устойчивото управление на океаните.

В съответствие с Европейския зелен пакт, Съвместното съобщение относно многостранното сътрудничество, Стратегическия компас на ЕС, политиката на ЕС за мирен, устойчив и благоденстващ Арктически регион и стратегията на ЕС за сътрудничество в Индийско-Тихоокеанския регион,¹⁰ ЕС осъществява **партньорства и съюзи** с трети държави, многостранни и регионални организации, включително международни нормотворчески организации, като използва своята финансова и регулаторна мощ, както и с недържавни участници като НПО, икономически оператори, научната общност и гражданското общество като цяло. За тази цел той води **регионални и двустранни диалози, участва в сътрудничество** за развитие, свързано

⁹ Глобалното управление на океаните се основава на Конвенцията на ООН по морско право — всеобхватната правна рамка, в която трябва да се осъществяват всички дейности в океана, и на двете споразумения за нейното прилагане: i) Споразумение относно прилагането на част XI от Конвенцията на ООН по морско право от 10 декември 1982 г. и ii) Споразумение относно прилагането на разпоредби на Конвенцията на ООН по морско право от 10 декември 1982 г., свързани с опазването и управлението на трансгранично преминаващите и далекомигриращите рибни запаси.

¹⁰ JOIN(2021) 3 final, [strategic compass en3 web.pdf \(europa.eu\)](#), JOIN(2021) 27 final, JOIN(2021) 24 final.

с океаните,¹¹ предприема конкретни действия сред обществеността и инициативи, създава коалиции по ключови приоритети и организира (съвместно) глобални събития с участието на различни заинтересовани страни с цел допълнително мобилизиране и поддръжане на импулса за действия в глобален мащаб.

Чрез Стратегията на ЕС за морска сигурност (ЕСМС) и преработения план за действие по стратегията¹², разработен с цел гарантиране на сигурността и безопасността в морето, ЕС отговаря на предизвикателства, засягащи сигурността на океаните, като трансграничната и организираната престъпност, заплахите за свободата на корабоплаването, заплахите за биологичното разнообразие, свързаните с климата предизвикателства за сигурността или увреждането на околната среда, причинено от незаконното или случайното изхвърляне на отпадъци.

ЕС е убеден, че даването на добър пример може да вдъхнови напредъка и да спомогне за създаването на споделена визия за развитието на устойчив подход към управлението на океаните в световен мащаб, и съзнава, че **истинското лидерство започва у дома**. Това е отразено по-специално в политиката на ЕС в областта на рибарството, основана на реформирана обща политика в областта на рибарството, както и на действията срещу незаконния, нерегулиран и недеклаиран (ННН) риболов; в подхода на ЕС за устойчива синя икономика; в Директивата за морското пространствено планиране (МПП); в рамковите уредби на равнище морски басейни и макрорегиони; в политиката на Съюза в областта на околната среда, по-специално Рамковата директива на ЕС за морска стратегия (РДМС), Стратегията за биологичното разнообразие до 2030 г., Плана за действие за нулево замърсяване и предложението за Закон за възстановяване на природата; в политиката на Съюза в областта на климата, обхващаща по-специално законодателството на ЕС за климата, пакета „Подготвени за цел 55“ и стратегията за адаптиране към изменението на климата; в законодателството в областта на сигурността на морския транспорт; и в действията в областта на данните, наблюдението и научните изследвания, по-специално в рамките на компонента „Коперник“ на космическата програма на ЕС, програмата за финансиране на научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г. и мисията на ЕС „Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.“¹³

1. ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНАТА РАМКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКЕАНИТЕ

Защитата и опазването на морското биологично разнообразие са ключови приоритети във външната дейност на ЕС с оглед на бъдещия международен правно обвързващ инструмент за морското биологично разнообразие на зоните, разположени извън националните юрисдикции (БРИНЮ) в рамките на Конвенцията на ООН по морско право и бъдещата глобална рамка за биологичното разнообразие за периода след 2020 г., включително предложената „**цел за 30 % защита до 2030 г.**“ в рамките на Конвенцията за биологичното разнообразие. ЕС се стреми към постигането на **международно обвързващо споразумение за БРИНЮ** още през 2022 г. и към

¹¹ Чрез ИССРМС. ЕС и неговите държави членки са сред най-важните донори на свързана с океаните помощ за развитие и доброволни спомоществатели на международни организации/процеси: от 2014 г. до 2020 г. в рамките на политиката на ЕС за развитие бяха заделени над 1 млрд. евро за насърчаване на управлението на океаните в трети държави.

¹² 11205/14

¹³ Регламент (ЕС) № 1380/2013, Регламент (ЕО) 1005/2008, СОМ(2021) 240, Директива 2014/89/ЕС, Директива 2008/56/ЕО, СОМ(2020) 380, СОМ(2021) 400, Регламент (ЕС) 2021/1119, СОМ(2021) 550, СОМ(2021) 82, Регламент (ЕО) № 725/2004, Директива 2005/65/ЕО.

осигуряването на ефективното му ратифициране и изпълнение. В допълнение към активното си участие в преговорите, чрез своята дипломация в областта на океаните ЕС е начело на усилията за създаване на коалиция на високите амбиции по отношение на БРИНЮ¹⁴, която да способства за постигането на амбициозно, справедливо и ефективно споразумение. Освен това благодарение на дипломатическото си влияние и капацитета си за достигане до обществеността ЕС продължава да спомага за постигането на споразумение за **определяне на нови морски защитени зони (МЗЗ) в Южния океан**, което ще бъде важен принос за постигането на целта за 30 % защита до 2030 г.

Що се отнася до **дълбоководния добив на полезни изкопаеми**, в научната общност и сред държавите съществува широк консенсус¹⁵, че знанията, свързани с дълбоководната среда и въздействието на добива, не са достатъчно всеобхватни, за да дадат възможност за вземането на основани на факти решения, които да позволят безопасното продължаване на експлоатацията.¹⁶ ЕС ще продължи да се застъпва за забрана на дълбоководния добив на полезни изкопаеми, докато тези бели петна в научните знания не бъдат надлежно запълнени, докато не се докаже, че добивът не води до вредни последици и, както се изисква от Конвенцията на ООН по морско право, докато в правилата за експлоатация не бъдат въведени необходимите разпоредби за ефективна защита на морската среда. ЕС ще продължи да допринася за преговорите по правилата за експлоатация в рамките на Международния орган за морското дъно (ISA), за да се постигне стабилна рамка за опазване на морската среда, включително стандарти и насоки за прагови стойности и нормативни стандарти. Едновременно с това ЕС подпомага научните изследвания за подобряване на знанията за дълбоководните екосистеми и в областта на технологиите за мониторинг и надзор.

ЕС призовава за прилагането на най-високи международни стандарти по отношение на **прозрачността, доброто управление и приобщаването на заинтересованите страни** в международни организации като ISA и СТО и е готов да подкрепи този процес.

Риболовните дейности следва да са съобразени с принципите на дългосрочно опазване и устойчиво използване на живите водни ресурси и морските екосистеми.

Като възприема подход на „нулева толерантност“ към **незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов**, ЕС се стреми да създаде еднакви условия на конкуренция за честните оператори и да подкрепи спазването на правилата за опазване и управление, които са насочени към устойчиво използване на рибните ресурси. Чрез диалозите си за ННН риболова с държави извън ЕС, основани на Регламента относно незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов, ЕС допълнително гарантира държавите да спазват международните си задължения.

¹⁴ [Опазване на океана — време за действие \(europa.eu\)](https://europa.eu)

¹⁵ <https://www.iucncongress2020.org/motion/069>

¹⁶ [Световен икономически форум, Decision-Making on Deep-Sea Mineral Stewardship: \(Вземане на решения относно управлението на дълбоководните минерали:\) A Supply Chain Perspective \(поглед от позицията на веригата за доставки\), БЯЛА КНИГА, април 2022 г.; D. Амон *et al.*, 2022 г., Assessment of scientific gaps related to the effective environmental management of deep-seabed mining \(Оценка на белите петна в научните знания, свързани с ефективното екологично управление на дълбоководния добив на полезни изкопаеми\), 138 *Marine Policy*. ; Miller *et al.*, 2018 г., An Overview of Seabed Mining Including the Current State of Development, Environmental Impacts, and Knowledge Gaps \(Преглед на дълбоководния добив на полезни изкопаеми, включително текущо състояние на развитието, въздействие върху околната среда и пропуски в знанията\).](#)

Споразуменията за партньорство в областта на устойчивото рибарство представляват стабилна рамка за двустранното сътрудничество с избрани държави — партньори извън ЕС и допринасят за засилване на морските политики и политика в областта на рибарството, включително техните екологични, социални и търговски аспекти.

ЕС изигра водеща роля на 12-ата министерска конференция на СТО, като създаде условия за постигането на споразумение за забрана на вредните субсидии в рибарството в съответствие с цел 14.6 на ООН за устойчиво развитие (ЦУР 14.6). По-специално ЕС успешно настоя за признаването на обвързаността на правото на субсидии в рибарството с устойчивото управление на рибните ресурси по отношение на подложените на прекомерен улов запаси, за абсолютната забрана на субсидии, които допринасят за ННН риболов, за специални разпоредби за откритото море, което не се управлява от регионална организация за управление на рибарството (РОУР), и за строги изисквания за прозрачност. В съответствие с ЦУР 14.6 ЕС ще продължи да играе водеща роля в текущите преговори за допълнителни правила на СТО относно субсидии, които допринасят за свръхкапацитета и прекомерния риболов.

ЕС е най-значимият участник в **регионалните организации за управление на рибарството** (РОУР) и органите по рибарство в световен мащаб. Там ЕС работи за повишаване на устойчивостта на рибните запаси, насърчава прозрачното вземане на решения въз основа на солидни научни становища, засилва научните изследвания и осигурява по-стриктно спазване на правилата.

От решаващо значение е също **опазването и устойчивото използване на арктическите живи морски ресурси**, включително рибните запаси. Като страна по Споразумението за предотвратяване на нерегулирания риболов в открито море в централната част на Северния ледовит океан ЕС поема ангажимент за цялостното му изпълнение.¹⁷

В рамките на своята стратегия за биологичното разнообразие до 2030 г. ЕС работи по план за действие за опазване на рибните ресурси и защита на морските екосистеми, както и по мерки за ограничаване на въздействието на рибарството, включително върху морското дъно, и допринася за постигането на екологичните цели.

Опазването на морската околна среда се координира на регионално равнище чрез участието на ЕС в регионалните морски конвенции, по-специално чрез тясното обвързване с прилагането на РДМС от самия ЕС, като по този начин се гарантира, че както държавите — членки на ЕС, така и трети държави се стремят към еднаква амбиция за опазване на моретата и океаните.

ЕС поддържа близки отношения с няколко партньори, например дългосрочното партньорство с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, като полага усилия за засилването му чрез Споразумението за партньорство с Организацията на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), което ще замени Споразумението от Котону. Заедно със споразуменията на ЕС за партньорство и сътрудничество (СПС) и търговските споразумения с много трети партньори, това ще осигури основа за по-силен политически и стратегически ангажимент, основан на общи ценности и цели.

¹⁷ Решение (ЕС) 2019/407 на Съвета

Сътрудничество за океана под ръководството на ЕС

Незаконен, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов

- Комисията редовно си сътрудничи с 93 трети държави в рамките на административното сътрудничество за прилагане на схемата за удостоверяване на улова, установена с Регламента относно незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов.
- От 2010 г. насам 27 трети държави са били уведомени за възможността да бъдат определени като несътруднически държави в борбата с незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов.
- 17 държави са осъществили успешно необходимите действия, така че уведомленията към тях са оттеглени.
- ЕС е страна по Споразумението на ФАО за мерките на пристанищната държава (PSMA) — първото обвързващо международно споразумение, насочено срещу ННН риболов.

Споразумения за партньорство в областта на устойчивото рибарство (СПОУР)

- Понастоящем ЕС има 13 действащи протокола към СПОУР с трети държави:
 - девет споразумения за улов на риба тон с Кабо Верде, Кот д'Ивоар, Сао Томе и Принципи, Габон, Острови Кук, Сейшелски острови, Мавриций, Сенегал и Гамбия (с компонент за мерлуза за последните две), както и
 - четири смесени споразумения с Гренландия, Мароко, Мавритания и Гвинея-Бисау.

Регионални организации за управление на рибарството (РОУР)

- РОУР са международните организации, които регулират регионалните риболовни дейности в открито море.
- ЕС е основна страна в РОУР в световен мащаб и участва в пет РОУР за улов на риба тон и 13 РОУР за улов на риба, различна от риба тон.
- ЕС и неговите държави членки са представили на Комисията за опазване на антарктическите живи морски ресурси две предложения за МЗЗ — една в Източна Антарктида (от 2012 г.) и друга в море Уедъл (от 2016 г.). Когато бъдат одобрени, тези МЗЗ ще осигуряват опазването на площ от 3,207 млн. квадратни километра. Те ще дават съществен принос в борбата с изменението на климата и за опазването на морското биологично разнообразие на Антарктида.

Регионални морски конвенции (РМК)

- Регионалните морски конвенции и планове за действие представляват междуправителствени рамки за борбата с влошаването на състоянието на океаните и моретата на регионално равнище.
- ЕС е договаряща се страна по три РМК, които обхващат морски води на ЕС:
 - Хелзинкската конвенция — HELCOM (Балтийско море);
 - Конвенцията OSPAR (Североизточен Атлантически океан),
 - Конвенцията от Барселона — UNEP-MAP (Средиземно море).

Други инструменти:

- ЕС поддържа няколко диалога и партньорства на високо равнище с важни партньори в допълнение към двете океански партньорства с Канада и Китай.
- ЕС осигурява сътрудничеството чрез своите финансови инструменти, включително:
 - Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) — Глобална Европа;
 - Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА).

2. КЪМ УСТОЙЧИВОСТ НА ОКЕАНИТЕ ДО 2030 Г.

2.1. Океанът и изменението на климата

Океанът и изменението на климата са тясно свързани помежду си — океанът и неговите екосистеми са от съществено значение за регулирането на климата и в същото време са силно засегнати от изменението на климата. Затова действията в областта на океаните и климата трябва да вървят ръка за ръка. Положителна стъпка в тази насока е решението, взето на 26-тата Конференция на страните по РКООНИК (COP26), за провеждане на ежегоден диалог по въпросите на океана и изменението на климата с цел засилване на действията за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него по отношение на океаните¹⁸.

Междуправителственият комитет на ООН по изменението на климата (МКИК)¹⁹ алармира за въздействието на изменението на климата върху океаните²⁰. Той подчертава необходимостта от рязко намаляване на емисиите на парникови газове и от предприемане на устойчиви и решителни действия за адаптиране. От съществено значение е съчетаването на действия във всички области — по отношение на океаните и земната повърхност, като се възприеме координиран подход за решаване на взаимосвързаните проблеми — изменение на климата, загуба на биологично разнообразие и замърсяване.

В съответствие с Парижкото споразумение ЕС заложи в законодателството си целта за **неутралност по отношение на климата до 2050 г.** и пое ангажимент за намаляване на емисиите си на парникови газове (ПГ) от морските дейности и за постоянен напредък при адаптирането към изменението на климата. Европейската комисия предложи редица мерки с цел да се гарантира, че морският транспорт на ЕС допринася за постигането на тази цел. Това включва нов стандарт за интензитета на емисиите на парникови газове от енергопотреблението на борда на корабите (инициатива FuelEU — сектор „Морско пространство“), разширяване на обхвата на схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ), така че да обхване и морския транспорт, и преразглеждане на съществуващите директиви за данъчното облагане на енергийните продукти и електроенергията, за инфраструктурите за алтернативни горива и за възобновяемата енергия.

В световен мащаб е въведена регулаторна рамка за енергийната ефективност на новите кораби, а през ноември 2022 г. ще влязат в сила мерки за енергийна ефективност на съществуващите кораби. Работи се и по изготвянето на насоки за безопасност за

¹⁸ В [Пакта за климата от Глазгоу](#) океаните се признават в Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК), като участниците във всички работни потоци и конституирани органи се приканват да разгледат възможностите за интегриране и засилване на действията, свързани с океана.

¹⁹ Специален доклад относно океаните и криосферата в изменящия се климат, допълнен с шестия доклад за оценка на МКИК, който трябва да бъде публикуван през 2022 г.

²⁰ Поглъщането на въглероден диоксид (25 % от антропогенните емисии на CO₂) и на излишна топлина (90 % от излишната топлина в света е резултат на парниковия ефект) причинява увеличаване на киселинността и затопляне на океанските води, което води до повишаване на морското равнище, екстремни метеорологични условия, избелване на коралите, стратификация, намаляване на кислорода, мъртви зони и промени в биологичната продуктивност и в разпределението на видовете и местообитанията.

корабите, използващи алтернативни горива, както и по следващия набор от конкретни („средносрочни“) мерки. ЕС предложи на Международната морска организация (ИМО) принципи на глобална мярка за определяне на цени на въглеродните емисии и се застъпва за съчетаването на тази мярка със световен стандарт за парниковите газове от горивата. ИМО пристъпи също така към преразглеждане на своята първоначална стратегия за намаляване на емисиите на парникови газове от кораби с цел повишаване на равнището на амбиция на тази стратегия.

Пак в тази връзка ЕС ще продължи да работи за **декарбонизирането на риболовния сектор** — също и за да намали зависимостта от изкопаеми (предимно дизелови) горива — ²¹ включително чрез проучване на мерки за смекчаване на изменението на климата и на риболовни стратегии и уреди, с които се намаляват емисиите²² и се подобрява енергийната ефективност. По същия начин Съюзът анализира научните и технологичните постижения, по-специално от рамковите програми на ЕС за научни изследвания, с цел до началото на 2023 г. да разработи в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни план за действие, включващ съвети и най-добри практики за това как риболовните кораби може да бъдат модифицирани, за да станат енергийно по-ефективни и да отделят по-малко парникови газове. В този анализ ще бъде включена и аквакултурата.

ЕС счита, че **вятърната енергия от инсталации в морето и океанската енергия** са част от решението за постигане на неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г. в съответствие със стратегията на ЕС за енергия от възобновяеми източници в морето.²³ Съюзът има уникален опит в разработването на начини за добиване на енергия от възобновяеми източници в морето и се ангажира да подкрепя и по-нататък развитието на тази енергия в целия свят.²⁴

Сприродосъобразни решения²⁵ може също така да се допринесе за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него чрез увеличаване на поглъщането и съхранението на въглерод, намаляване на рисковете за крайбрежните райони и осигуряване на множество други ползи, като по-добро качество на водите и повишена устойчивост на екосистемите и общностите.

Връзка между изменението на климата, предотвратяването на деградацията на екосистемите и загубата на биологично разнообразие

- *Всички сценарии за емисиите през^{21-ви} век предвиждат намаляване на глобалната биомаса на морските животински съобщества и на потенциала за улов на риба, както и промяна в състава на видовете.*
- *Това ще представлява предизвикателство за международното и националното управление на океаните и рибарството. Промяната в разпределението на рибните запаси между управляващите юрисдикции може да дестабилизира съществуващите международни споразумения в областта на рибарството и да увеличи риска от международни конфликти.*

²¹ Това стана още по-неотложно в резултат на военната агресия на Русия срещу Украйна и на кризисните мерки, въведени в подкрепа на риболовния флот на ЕС, вж. [Рибарство: втори пакет от кризисни мерки \(europa.eu\)](#)

²² Например ЕС ще проучи някои риболовни техники, за които е известно, че нарушават въглеродните депа в седиментите.

²³ COM(2020) 741

²⁴ Например със САЩ, Индия, Япония, Виетнам и Южна Африка.

²⁵ UNEP/EA.5/Res.5.

- Възможно е да се увеличи необходимостта от трансгранично управление на рибарството със специално внимание върху адаптирането и устойчивостта на рибните ресурси.
- За да засили подходите на предпазливост, ЕС ще продължи да възстановява прекомерно експлоатираните или изчерпани рибни ресурси и да прилага стратегии за управление на рибарството.²⁶

Познания за повратните точки в екосистемите

- Квантификацията на съхранението и потоците на въглерод в морските екосистеми и познанията за обусловените от климата повратни точки в екосистемите трябва да се подобрят.
- Необходимо е също да се квантифицират по-добре разходите и ползите от действията срещу повишаването на морското равнище. Повишаването на морското равнище може да повлияе и на изходните линии, от които се определят различни морски права в съответствие с Конвенцията по морско право.

Нараства интересът към свързаните с океаните мерки за поглъщане на въглерод. Протоколът към Конвенцията от Лондон позволява и регулира улавянето и секвестрирането на въглерод в подводни геоложки формации и забранява наторяването на океаните, освен за научни изследвания.²⁷

ЕС е страна по Конвенцията за биологичното разнообразие, в която се призовава да се гарантира, че няма да се извършват свързани с климата геоинженерни дейности, които могат да засегнат биологичното разнообразие, докато не бъде налице адекватна научна основа за обосноваване на тези дейности и не бъдат взети предвид свързаните с тях рискове за околната среда и биологичното разнообразие и свързаните социални, икономически и културни последици.²⁸

2.2. Борба със замърсяването на морската среда

ЕС поема ангажимент да спре замърсяването от всякакъв вид, особено замърсяването на морската среда от наземни източници. От 1980 г. насам замърсяването на морската среда с пластмасови отпадъци е нараснало десетократно, което налага глобална реакция. С приемането на своята стратегия за пластмасите (2018 г.) ЕС стана движеща сила в борбата със замърсяването с пластмаси, както в рамките на Съюза, така и в международен мащаб благодарение на дипломатическите си усилия. Съюзът участва активно в световните преговори за сключване на амбициозно правно обвързващо глобално споразумение относно пластмасите до 2024 г., както беше договорено на Петата сесия на Асамблеята на ООН по околната среда. Той също е решен драстично да намали замърсяването с идващи от сушата хранителни вещества и химически пестициди, наред с другото от селското стопанство, и да предприеме решителни стъпки, посочени в Плана за действие на ЕС за нулево замърсяване. Историческото решение на Конвенцията от Барселона да се внесе предложение в ИМО за определяне на Средиземно море като зона за контрол на емисиите на серни оксиди ще доведе до радикално намаляване на замърсяването от кораби.

²⁶ МКИК, 2019 г.: Специален доклад на МКИК относно океаните и криосферата в изменящия се климат.

²⁷ [Конвенция за предотвратяване на замърсяването на морската среда от преднамерено изхвърляне на отпадъци и други материали \(imo.org\)](https://www.imo.org)

²⁸ Решение на КБР X/33 [UNEP/CBD/COP/DEC/X/33](https://www.unep.org/cbd/cop/dec/x/33)

Мерки срещу риска от замърсяване, причинено от изхвърлени боеприпаси в морето, трябва да бъдат взети в сътрудничество с трети държави и международни организации. Очаква се през следващите 5 до 10 години да се увеличат изтичанията на токсични вещества от боеприпаси, изхвърлени по време на Първата и Втората световна война, което ще застраши морската среда и безопасността на рибарите и други моряци.

2.3. Насърчаване на изпълнението на задълженията на държавите на знамето от страна на тези, които действат като отворени регистри

ЕС увеличава усилията си за разрешаване на проблемите с държави на знамето, които действат като „отворени регистри“ и се избират от някои оператори на кораби, за да се възползват от слабото спазване на международните задължения или от слабия контрол върху регистрираните под тяхното знаме кораби (за риболов и морски транспорт) от страна на някои държави.

Предизвикателството, свързано с „отворените регистри“ и отговорностите на държавите на знамето

- *По отношение на рибарството липсата на адекватен контрол върху риболовните кораби от страна на някои държави на знамето е един от основните фактори за незаконния, недеklarирани и нерегулиран риболов и ЕС трябва да гарантира, че всички държави на знамето спазват международните си задължения за борба с ННН риболов.*
- *Умишлено слабият надзор от страна на правителствата на тези държави на знамето, съчетан с факта, че тези държави обикновено имат ограничен капацитет за регулиране, са убедителни причини за това някои дружества да се регистрират извън своята държава на произход.*
- *Определени отворени регистри, известни с това, че не спазват морското право, често се използват от някои корабособственици, за да не изпълняват задълженията си за устойчиво и безопасно рециклиране на корабите в края на техния срок на експлоатация. Смяната на знамето преди нарязване на корабите за скрап е често срещана практика, която сериозно ограничава ефективността на съответното законодателство на ЕС относно рециклирането на бракувани кораби.²⁹*

Изключително важно в този контекст е ЕС да продължи да работи за увеличаването на прозрачността относно действителната собственост на корпоративните структури, притежаващи кораби, регистрирани в ЕС и извън него, за да бъде в състояние да идентифицира отговорните за евентуални незаконни дейности или незадоволително изпълнение на международни и други задължения в областта на морското дело, рибарството, околната среда, данъчното облагане, условията на труд и основните трудови права, и да предприема необходимите мерки.

В контекста на борбата със замърсяването на морската среда е важно също така корабособствениците, които умишлено замърсяват, да могат да бъдат бързо и ефективно идентифицирани. Въпреки правилата на ЕС за предотвратяване на замърсяването от кораби и за предаване на отпадъци от кораби и въпреки увеличените усилия за надзор и правоприлагане,³⁰ в европейските води все още са чести случаите на незаконни изхвърляния на нефт и други замърсяващи вещества, а броят на разкритите

²⁹ Регламент (ЕС) № 1257/2013

³⁰ Директива 2005/35/ЕО, Директива (ЕС) 2019/883; <https://portal.emsa.europa.eu/web/csn>

случаи и следователно броят на наказателните производства остава малък. Установени са трудности, свързани с правоприлагането на правилата в транснационалния контекст на морския транспорт, като между държавите — членки на ЕС, съществуват различия във видовете и равнищата на санкциите.

2.4. Преход към устойчива синя икономика в глобален мащаб

Очаква се синята икономика³¹ да се разраства през следващите години.³² В съответствие със своя подход за синя икономика ЕС ще се стреми да насърчава икономическия растеж, да подобрява поминъка, като същевременно гарантира устойчивото използване на морските ресурси и благосъстоянието на крайбрежните общности.

Освен това морските продукти допринасят значително за продоволствената и хранителната сигурност. Като най-големия в света пазар за внос на морски продукти ЕС се стреми да гарантира навлизането на пазара само на продукти с устойчив произход и производство. Ефективното управление на рибарството и устойчивата аквакултура са предпоставки за положителна трансформация на продоволствената система.

Поради тази причина чрез Регламента за незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов ЕС цели да гарантира, че на пазара на ЕС няма да попаднат незаконно уловени продукти от риболов. ЕС ще продължи да укрепва своята политика, като разработва подходящи за тази цел ИТ инструменти, включително цифровизирана схема за удостоверяване на улова.

В съответствие със стратегията „От фермата до трапезата“³³ Комисията ще направи законодателно предложение за рамка за устойчиви продоволствени системи, за да се интегрира устойчивостта във всички политики, свързани с храните, и да се засили устойчивостта на продоволствените системи, включително продуктите от риболов и аквакултура. Тя ще обмисли подходящи изисквания за устойчивостта на вноса на храни в съответствие с международните ангажименти на ЕС, по-специално в рамките на СТО. Рамката ще включва и правила за предоставяне на информация относно показателите за устойчивост на храните (етикети за устойчивост).

Устойчивата синя икономика трябва да бъде подкрепена от устойчиво финансиране. ЕС увеличава инвестициите в доброто състояние на океаните и в прехода към устойчива синя икономика. Финансирането за устойчива синя икономика в рамките на ЕС и извън него се управлява чрез инвестиционната платформа на ЕС „BlueInvest“.

В Регламента на ЕС за таксономията на устойчивите дейности³⁴ се определят видовете устойчиво финансиране и инвестиране, като се съставя списък на екологично устойчивите икономически дейности. Освен това в него са залегнали критериите за ненанасяне на значителни вреди, които важат за икономическите дейности. Таксономията ще способства за пренасочване на инвестициите към устойчиво

³¹ „Синя икономика“ означава устойчиво използване на морето и неговите ресурси и последователна визия с надзор над кумулативното въздействие върху морските екосистеми и подходящи консултации с всички заинтересовани страни.

³² В установените сектори на синята икономика се създават 4,5 милиона преки работни места и се осъществява оборот от около 650 млрд. евро, вж. [Доклад за синята икономика на ЕС за 2020 г., Служба за публикации на ЕС \(europa.eu\)](#)

³³ COM(2020) 381 final.

³⁴ Регламент (ЕС) 2020/852.

използване и опазване на морските ресурси и ще направлява дружествата, когато те привеждат своите дейности в съответствие с тази цел.

2.5. Интегрирано управление на океаните чрез морски защитени зони и морско пространствено планиране

Непрекъснато нарастващите потребности от използване на океаните изискват интегрирано планиране на морското пространство, при което надлежно се отчитат интересите на всички морски сектори и тяхното въздействие върху морската среда, както и отговорността им за изменението на климата и загубата на биологично разнообразие. Основаното на екосистемен подход морско пространствено планиране (МПП) може да способства за постигането на целите за опазване и възстановяване и да допринесе за постигането на устойчива синя икономика. ЕС притежава значителен опит в тази област и работи съвместно с Междуправителствената океанографска комисия към ЮНЕСКО за популяризиране на морското пространствено планиране на международно равнище чрез глобалната инициатива за МПП.³⁵ Използването на МПП стимулира трансграничното сътрудничество и способства за минимизиране на пространствените конфликти и за управление на кумулативното въздействие в световен мащаб.

ЕС насърчава създаването на представителна, екологично съгласувана мрежа от добре управлявани МЗЗ и други ефективни природоохранителни мерки (ДЕПО), като целта е до 2030 г. тези зони да обхванат 30 % от морското пространство. Става дума за доказани инструменти за възстановяване на биоразнообразието и опазване на запасите, за постигане на естествено секвестриране на въглерод и за подпомагане на устойчивите практики.

3. СИГУРНОСТ И БЕЗОПАСНОСТ ПО МОРЕ

3.1. Морска сигурност

ЕС като фактор за морската сигурност

- *Морската сигурност е предпоставка за устойчивата синя икономика, както и за мира и стабилността като цяло. Тя защитава законно упражняваните дейности от действителни или потенциални заплахи, свързани с враждебни, незаконни и опасни операции по море. Тя позволява безпрепятствени търговски потоци по морските линии за комуникация. Тя е неразделна част от всеобхватния подход към управлението на океаните.*
- *Конкуренцията в международните води и предизвикателствата пред основания на правила многостранен ред нарастват.*
- *Като признат фактор за морската сигурност на международно равнище, ЕС категорично се противопоставя на всяко едностранно действие, което застрашава мира, сигурността и стабилността по море и нарушава международното право.*
- *В съответствие с Конвенцията по морско право ЕС се ангажира със спазването на принципите на върховенството на закона и с осигуряването на мир и сигурност по море чрез многостранно сътрудничество, основани на правила регионални структури за морска сигурност и работа с партньорите, с които сътрудничи.*

³⁵ <https://www.mspglobal2030.org/unesco-and-european-commission-launch-new-flagship-guide-on-msp/>.

В съответствие със своята Стратегия за морска сигурност ЕС продължава да укрепва ролята си на гарант за морската сигурност в своите граници и извън тях. За тази цел той прилага междусекторен подход към динамичния характер на предизвикателствата и заплахите за морската сигурност, включително кибератаки и хибридни атаки, нарастващото въздействие на изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда и рисковете, които те пораждаат за стабилността и сигурността. Той ще обръща специално внимание на нуждите на най-отдалечените си региони, които са особено изложени на тези заплахи.

В Стратегическия компас също така се потвърждава решимостта на ЕС да инвестира в морската сигурност и в глобалното си присъствие, за да осигури безпрепятствен достъп до морските коридори за комуникация и спазване на международното морско право. В него е залегнало намерението на ЕС да използва пълноценно своята политика на морско партньорство, например чрез спирания в пристанища, съвместни учения и изграждане на капацитет.

ЕС ще продължи да работи със своите регионални партньори в областта на морската сигурност, за да реагира на повишеното присъствие на глобални и регионални субекти, някои от които не се колебаят да използват нередовни въоръжени сили в зони на нестабилност, като по този начин подкопават международните усилия за мир и стабилност, дестабилизируют държавите и техните икономики и съучастват в нарушения на правата на човека.

ЕС ще продължи да следи отблизо развитието на ситуацията и ще реагира бързо на всякакви заплахи за морската сигурност, като си сътрудничи с партньорите си като НАТО. Въз основа на опита си в борбата с транснационалните престъпни дейности в морето, като пиратството в западната част на Индийския океан и контрабандата и трафика в Средиземно море, ЕС ще продължи да работи за поддържането на отворен и безопасен достъп до открито море. За тази цел ЕС реши да удължи с още две години срока на прилагане на координираното морско присъствие (КМП) в Гвинеийския залив и да прилага отново КМП в северозападната част на Индийския океан. ЕС ще обмисли прилагането на концепцията за КМП и в други потенциални морски зони от интерес. Освен това Съюзът ще продължи да подпомага изграждането на капацитет в трети държави за наблюдение на тяхната морска област и осигуряването на капацитета за морска сигурност и прилагане на морското право.

3.2 Морска безопасност и насърчаване на достойни условия на труд в световен мащаб

Секторите на риболова и морското корабоплаване се характеризират с трудни, опасни и високорискови условия на труд, които се влошиха вследствие на пандемията от COVID-19. Броят на смъртните случаи и злополуките остава неприемливо висок. Работниците мигранти особено често стават жертва на несигурни условия, недобросъвестни практики и неравно третиране.

Чрез програмата си за международно управление на океаните и общата политика в областта на рибарството ЕС насърчава достойния труд в областта на рибарството в съответствие с целите на Международната организация на труда (МОТ), Международната морска организация (ИМО) и Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО) и в сътрудничество с държавите партньори. ЕС ще продължи да насърчава ратифицирането и ефективното прилагане на Конвенция № 188 на МОТ относно условията на труд в сектора на риболова, както и на други съответни

международни стандарти³⁶, по-специално на тези, посочени в конвенциите на МОТ.³⁷ За тази цел Съюзът ще използва СПОУР, по-специално чрез прилагането на съгласувани разпоредби за социално управление и, когато е целесъобразно, РОУР. В рамките на двустранните диалози и на регионални и международни форуми ЕС ще търси решение за премахване на принудителния труд и други форми на труд, които нарушават правата на човека в областта на рибарството, включително когато бъдат открити в контекста на борбата с ННН риболов. Със Съобщението относно достойния труд в световен мащаб³⁸ се укрепва стратегията на ЕС за насърчаване на достойния труд на глобално равнище, като се определят основните инструменти в рамките на политиките на ЕС.

ЕС и неговите държави членки също така са начело при усъвършенстването на законодателството в областта на морската безопасност и при насърчаването на високи стандарти за качество на световно равнище в рамките на ИМО и на равнище ЕС. Целта е да се премахне неотговарящото на стандартите корабоплаване, да се повиши защитата на пътниците и екипажите, да се намали рискът от свързано с експлоатацията или инцидентно замърсяване на околната (например разливи на нефт, загуби на контейнери) и да се гарантира, че операторите, които спазват добри практики, не са поставени в неизгодно търговско положение в сравнение с тези, които са готови да направят компромиси с безопасността на корабите. Комисията и държавите членки могат да разчитат на техническа и научна помощ от Европейската агенция по морска безопасност.

Безопасността и сигурността на транспортната система са от първостепенно значение и ЕС остава световен лидер в тази област. Законодателството на ЕС относно задълженията на държавата на знамето, държавния пристанищен контрол и разследването на произшествия допринася за безопасността, сигурността и ефикасността на морския транспорт. От ключово значение са постоянните усилия, предприемани заедно с международните, националните и местните органи, заинтересованите страни и гражданите.

4. УВЕЛИЧАВАНЕ НА ЗНАНИЯТА ЗА ОКЕАНИТЕ

Океанологията, наблюдението, екологичният мониторинг и прогнозирането на океаните са от жизненоважно значение за **основаните на факти действия за защита и устойчиво управление на океаните**. Все още има **твърде много бели петна в познанията ни за океана**. Действията и решенията на кризата, свързана със здравословното състояние на океаните и развитието на устойчива синя икономика, зависят от равнището на нашите знания, разбиране и капацитет за иновации.

³⁶ Съществуващите международни стандарти за условията на труд и основните трудови права следва да бъдат ефективно подкрепяни и прилагани, за да се гарантира безопасността по море за всички. От ключово значение е насърчаването на по-широката ратификация и ефективното прилагане на Морската трудова конвенция на Международната организация на труда (МОТ) от 2006 г. във вида, в който е изменена (2006 г.). Чрез общата си политика в областта на рибарството и нейното външно измерение ЕС насърчава достойния труд в областта на рибарството в съответствие с целите на МОТ, Международната морска организация (ИМО) и ФАО и в сътрудничество с държавите партньори.

³⁷ Включително Конвенцията на ИМО за вахтената служба и нормите за подготовка и освидетелстване на персонала на риболовните кораби (STCW-F).

³⁸ COM(2022) 66 final.

ЕС се ангажира с Десетилетието на ООН, посветено на океанологията в полза на устойчивото развитие 2021—2030 г. Европейската политика в областта на научните изследвания и иновациите подпомага, стимулира и ускорява трансформиращата програма на ЕС на Европейския зелен пакт.

„Хоризонт Европа“: Основната програма на ЕС за финансиране на научни изследвания и иновации (2021—2027 г.)

- „Хоризонт Европа“ предоставя около 350 млн. евро годишно за финансиране на мерки, свързани с мореплаването и морското дело. Програмата подкрепя изучаването на океаните и стимулира нови идеи и инициативи за справяне със свързаните с океаните предизвикателства.
- По „Хоризонт Европа“ се отпускат още 110 млн. евро годишно за мисията на ЕС „Възстановяване на нашите океани и води до 2030 г.“ за периода 2021—2023 г. Целта на мисията е да се демонстрират практически решения за пречистване на водите, за възстановяване на деградирани екосистеми и за прехода на синята икономика към неутралност по отношение на климата.

ЕС е пример за добри практики в **обмена на данни за морската среда и наблюдения на океаните**. Задължението на държавите от ЕС да обменят данни за морската среда и да си сътрудничат на европейско и регионално равнище за подобряване на събирането и мониторинга на данни е залегнало в Рамковата директива за морска стратегия и може да бъде допълнено с инициатива за наблюдение на океаните, която да е насочена към структурирането и хармонизирането събирането на данни за морската среда в Европа. Информация и данни за състоянието на европейските морета се предоставят в WISE Marine (Европейска информационна система за водите)³⁹ и в EMODnet. Услугата за мониторинг на морската среда на „Коперник“⁴⁰ предоставя безплатни и свободно достъпни данни за морската среда и услуги за наблюдение на океаните в реално време, прогнозиране и — заедно с услугата в областта на изменението на климата на „Коперник“ —⁴¹ услуги за мониторинг и прогнозиране на океанския климат както за морските басейни на ЕС, така и за световния океан. ЕС е силен партньор в инициативата на Г-7 за бъдещето на моретата и океаните и в инициативата „Синя планета“ на Групата за наблюдение на Земята, с цел да предоставя на обществеността информация за океаните и крайбрежията. Цифровизацията и усъвършенствани инструменти могат да оптимизират и подкрепят устойчивостта на операциите по море.

Програмите на ЕС за научни изследвания ще подпомогнат събирането на данни, използвани от световни научни органи, включително независимите научни групи, Междуправителствения комитет по изменението на климата (МКИК) и междуправителствената научно-политическа платформа относно биоразнообразието и предлаганите от екосистемите услуги (IPBES), които осигуряват целенасочена подкрепа за вземането на решения. **Нов или усъвършенстван съществуващ международен интерфейс за двупосочна комуникация между експерти от науката и политиките** би могъл да донесе добавена стойност, като способства за подобряването на състоянието и устойчивостта на океаните, извършва оценка на знанията и подпомага разработването на политики.

³⁹ [WISE Marine — Европейска информационна система за водите \(europa.eu\)](http://wise.marine.europa.eu)

⁴⁰ <https://www.copernicus.eu/bg/uslugi/morska-sreda>

⁴¹ <https://www.copernicus.eu/bg/uslugi/izmenenie-na-klimata>

ЕС предприема действия за насърчаване на **океанската грамотност** и ще продължи да подкрепя действията за ангажиране на гражданите, за да подпомогне промени на отношението, ценностите, нагласите и личното поведение, чрез които се насърчават устойчивите практики. ЕС също така започна сътрудничество с Междуправителствената океанографска комисия на ЮНЕСКО, за да засили работата в областта на океанската грамотност.

Научната дипломация подобрява взаимното разбирателство и споделените виждания и действия. Чрез своите партньорства, проекти и финансиране на научни изследвания по линия на „Хоризонт Европа“ и инструмента „Глобална Европа“ ЕС достига и до държави и организации извън ЕС. Регионалните морски организации са важни движещи сили за натрупването на знания за морето в регионален мащаб и за постигането на общо разбиране за състоянието на морската среда.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С настоящото съвместно съобщение ЕС и неговите държави членки се приканват да увеличат ангажимента си за опазването на чист, здрав, продуктивен и устойчив океан, който се използва устойчиво при безопасни и справедливи условия на труд, като същевременно се гарантира стабилност и сигурност по море. Съвместното съобщение се основава не само на международната роля на ЕС и неговите държави членки като надеждни партньори и силни защитници на устойчивостта, но и като лидери — пример за подражание и отговорни участници, които имат амбицията да повишат международните стандарти на всички равнища по приобщаващ начин, заедно с международните партньори чрез всички канали за сътрудничество, действайки заедно за постигането на общи цели.

За изпълнението на тези действия Комисията и върховният представител ще работят с Европейския парламент, Съвета, държавите — членки на ЕС, и други заинтересовани институции на ЕС и международни институции.